

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПРВ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ ПЕТРОВИЌ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(Жалба бр. 30721/15)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

22 јуни 2017

Оваа пресуда ќе стане конечна под околностите предвидени во член 44 став 2 од Конвенцијата. Истата може да биде предмет на редакциски измени.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Во случајот на Петровиќ против Република Македонија,

Европскиот суд за човекови права (Прв оддел), заседавајќи во Совет составен од:

Linos-Alexandre Sicilianos, Претседател,

Kristina Pardalos,

Aleš Pejchal,

Ksenija Turković,

Armen Harutyunyan,

Pauliine Koskelo,

Tim Eicke, судии,

и Abel Campos, секретар на Советот,

Заседавајќи на нејавна седница на 30 мај 2017 година,

Ја донесе следнава пресуда, што беше усвоена на тој датум:

ПОСТАПКА

1. Случајот започна со жалба (бр.30721/15) против Република Македонија, поднесена до Судот согласно член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи („Конвенцијата“), од страна на македонскиот и српски државјанин, г-дин Душан Петровиќ („Жалителот“), на 18 јуни 2015 година.

2. Жалителот беше застапуван од г-дин А. Босијоковиќ, адвокат од Белград. Жалителот починал на 29 март 2016 година. Неговите синови, г-дин Жика Петровиќ и г-дин Александар Петровиќ, поднесоа барање за продолжување на постапката во негово име и го ополномоштија истиот адвокат да ги застапува пред Судот.

Македонската Влада („Владата“) беше застапувана од нејзиниот агент, г-дин К.Богданов.

3. Јован Илиевски, судија избран во однос на Република Македонија, не можеше да заседава во случајот (Правило 28). На 6 април 2017 година, Претседателот на Советот одлучи да ја назначи Pauliine Koskelo, како *ad hoc* судија (Правило 29 § 2 (а)).

4. На 25 август 2015 година, до тужената Влада биле доставени жалбените наводи во врска со должината на постапката и недостатокот на ефикасен правен лек, додека преостанатиот дел од жалбата била прогласена за недопуштена, согласно член 54 став 3 од Деловникот на Судот. Исто така, беше одлучено да се даде приоритет на жалбата согласно Правилото 41 од Деловникот на Судот.

5. Српската Влада, не го искористи своето право да учествува во постапката (член 36 став 1 од Конвенцијата).

ФАКТИ

I. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

A. Постапка за денационализација

6. На 11 декември 2002 година, жалителот започнал постапка за денационализација за хотел во Скопје, конфискуван од неговиот претходник во 1948 година. На 7 јуни 2004 година, од страна на релевантната комисија која функционираше во рамките на Министерството за финансии, било одбиено неговото барање. На 27 јули 2004 година, жалителот поднел жалба. На 16 ноември 2004 година, второстепената комисија формирана од страна на Владата ја одбила жалбата. Последователно, случајот бил разгледуван неколку пати од страна на релевантните административни органи како и од страна на две судски инстанци. Постапката, во моментот е во тек пред Вишиот управен суд, и се очекува одлука по жалбата на жалителот од 26 јануари 2016 година, против пресудата на Управниот суд.

B. Постапки во кои жалителот се жалел на должината на постапката за денационализација ("постапка по должина")

7. На 3 јули 2014 година, жалителот поднел барање до Врховниот суд, со кое поради прекуменрна должина на постапката за денационализација, бара да му се додели надомест и истиот поставил тримесечен рок на судот за одлучување по неговиот случај, во врска со неговото барање за денационализација.

8. Со дописи испратени помеѓу 8 јули 2014 година (примени на 3 септември 2014 година) и на 20 јануари 2015 година, Врховниот суд го побарал досието на предметот од Управниот суд. Содржината на предметот, кој бил пред релевантните административни органи, бил предаден на Врховниот суд на 13 февруари 2015 година.

9. На 28 април 2015 година, првостепената комисија на Врховниот суд најде дека, релевантниот период што треба да се земе предвид започнал да тече од 16 ноември 2004 година (види став 6 погоре). Понатаму утврдил дека случајот не бил комплексен и дека немало одложувања за коишто придонел жалителот. Било заклучено дека имало повреда на правото за судење во разумен рок и му бил доделен соодветен паричен надомест од 810 евра (ЕУР).

10. Со допис од 3 јуни 2015 година (примен на 10 август 2015 година), Врховниот суд побарал од Министерството за правда да обезбеди правна помош за целите на доставување на одлуката, бидејќи жалителот живеел во Србија. Помеѓу 25 август и 21 декември 2015 година, Министерството за правда на тужената држава, во три наврати, испрати барање за тоа дали релевантното Министерство во Србија ја доставило одлуката од Врховниот суд на жалителот. Со писмо од 28 декември 2015 (примено на 10 март 2016 година), Министерството за правда на Србија го информираше надлежното министерство на тужената држава за датумот на доставување на одлуката на Врховниот суд до жалителот.

11. Во жалбата поднесена против одлуката на Врховниот суд од 28 април 2015 година, жалителот се жалел дека предолго траел процесот на донесување одлука на односниот суд. Тој се осврнал на член 36 (4) од Законот за судови, согласно кој, жалителот побарал Врховниот суд да одлучи по правниот лек за должината на постапката во рок од шест месеци (види став 14 подолу). Тој, исто така, се жалеше дека износот кој му бил доделен како надомест, бил премногу низок.

12. На 21 март 2016 година, второстепената комисија на Врховниот суд донел одлука делумно во корист на жалителот. Имено, биле усвоени наодите од првостепената комисија во врска со комплексноста на случајот, дека немало одложувања во текот на постапката кои можеле да му се препишат на жалителот и било утврдено дека постапката траела десет години, пет месеци и дванаесет дена и му бил утврден надомест од 1.050 евра.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ЗАКОНОДАВСТВО

13. Според членот 35 (6) од Законот за судовите ("Закон за судовите"), Врховниот суд е надлежен да одлучува по барање на странките за повреда на правото на судење во разумен рок, во постапка утврдена со закон пред судовите во Република Македонија во согласност со правилата и принципите утврдени со Европската конвенција за човекови права и основни слободи и согласно судската пракса на Судот.

14. Членот 36 (4) предвидува дека Врховниот суд постапува по барањата кои се однесуваат на должина на постапка и за истите одлучува во рок од шест месеци од нивното поднесување. Доколку утврди повреда на правото за судење во разумен рок со решението ќе определи рок во кој судот, пред кој постапката е во тек, мора да одлучи по барањето на подносителот и ќе досуди правичен надоместок согласно член 36 (5), а поради повреда на неговото право за судење во разумен рок.

ПРАВО

I. ПРЕЛИМИНАРНО ПРАШАЊЕ

15. Судот, констатира дека жалителот починал и дека неговите наследници искажале интерес да ја продолжат постапката пред Судот во негово име. Како и во конкретниот случај, лице кое тврди дека е жртва на повреда на едно од неговите права согласно Конвенцијата поднесува барање до Судот и на тој начин прави личен и јасен избор во остварувањето на своето лично право преку индивидуалното барање согласно член 34 од Конвенцијата и на тој начин, ја активира надлежноста на Судот. Според праксата на Судот, дури и во случаи кога жалителот починува по поднесувањето на неговата жалба, Судот може да биде повикан да утврди дали, како што е наведено од страна на починатиот апликант во неговата жалба, државата ги повредила негови права согласно Конвенцијата, кога наследниците на починатиот апликант изразиле желба за продолжување со постапката или кога Судот тоа го смета за соодветно, според член 37 став 1 од Конвенцијата. Во такви случаи, одлучувачки фактор, не се правата за кои станува збор, дали истите може или не, да се пренесат на наследниците кои искажале интерес да ја продолжат постапката, туку дали наследниците имаат легитимен интерес од тоа Судот да го разгледува случајот кој произлегува од желбата на жалителот да го

искористи своето лично и индивидуално право преку поднесување на жалба до Судот (*види Синг и други против Грција, бр. 60041/13, ст. 26, 19 јануари 2017 и Ергезен против Турција, бр. 73359/10, ст. 29, 8 април 2014 година*).

16. Во околностите на овој случај, Судот смета дека синовите на жалителот, како негови блиски, имаат легитимен интерес врзан со поднесената жалбата. Според тоа, прифатил дека тие го имаат неопходниот *locus standi* според членот 34 од Конвенцијата, кој произлегува од жалбата на жалителот за должината на постапката (*види Стојковиќ против Република Македонија, бр. 14818/02, Ст. 26, 8 ноември 2007 година*).

II. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОТ 6 СТАВ 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

17. Жалителот се жалеше дека должината на постапката за денационализација, била некомпатибилна со она што членот 6 став 1 од Конвенцијата го бара за судење во "разумен рок", според кој:

"Во определувањето на неговите граѓански права и обврски ..., секој има право на ... судење во разумен рок од [а] ... трибунал ... "

A. Допуштеност

1. Поднесоци на страните

18. Владата, се произнесе дека од одлуката на Врховниот суд на 21 март 2016 година, произлегува дека жалителот повеќе не може да тврди дека е жртва на повредите според член 34 од Конвенцијата. Тоа е така, од причина што износот на надомест кој му бил доделен бил соодветен и доволен за наводната повреда на правото за судење во разумен рок.

19. Жалителот ги оспорил аргументите на Владата.

2. Оценка на Судот

20. Судот забележува дека статусот на "жртва" на жалителот во рамките на значењето на Конвенцијата, зависи од тоа дали утврдениот надомест на штета пред домашните органи е соодветен и доволен, имајќи го предвид членот 41 од Конвенцијата. Ова прашање треба да се разгледува во контекст на принципите утврдени со судската пракса на Судот (*види Cocchiarella против Италија [GC], бр. 64886/01, §§ 69-98, и Арванитаки-Роботи и други против Грција [GC], бр. 27278/03, § 29, 15 февруари 2008 година*).

21. Во конкретниот случај, Врховниот суд, откако констатирал дека имало повреда на правото за судење во "разумен рок" во постапката за денационализација, утврдил надомест на жалителот во износ од 1.050 евра. Со така донесената одлука, не бил поставен временски рок за кој домашниот суд требал да одлучува по барањата за денационализација на жалителот. Износот бил исплатен во периодот помеѓу 16 ноември 2004 и 28 април 2015 година, кога првпат комисијата на Врховниот суд ја донела својата одлука. Судот потсетува дека според воспоставената судска пракса, разумен рок во граѓанска постапка може да почне да тече, во некои околности, дури и пред постапката да биде започната пред судот, во околности кога судот не може да донесе одлука без претходно прибавување на правно средство од

вонсудските орган (*види Vilho Eskelinen и други против Финска [GC], бр. 63235/00, § 65, ЕКЧП 2007-II; Janssen против Германија, бр. 23959/94, § 40, 20 декември 2001; и Божиќ против Хрватска, бр. 22457/02, § 26, 29 јуни 2006 година*). Судот затоа смета дека во конкретниот случај, времето што треба да се земе предвид започнало на 27 јули 2004 година, кога жалителот поднел жалба пред комисијата против одлуката со која неговото барање за враќање било одбиено (види § 6 погоре). Што се однесува до износот утврден како надомест на нематеријална штета, Судот забележува дека износот е приближно 35% од она што судот генерално го доделува за нематеријална штета во слични случаи против тужената држава. Според тоа, Судот наоѓа дека износот доделен на жалителот од страна на домашниот суд е очигледно несоодветен имајќи го предвид она што за Судот би било соодветно да се додели на жалителот според член 41 од Конвенцијата за нематеријална штета. Затоа, надоместокот кој му бил доделен не може да се смета како доволен имајќи ги предвид околностите на случајот, за отстранување статусот на "жртва" на апликантот според член 34 од Конвенцијата (види *Scordino v. Italy* (број 1) [GC], бр. 36813/97, § 202, ЕКЧП 2006-V). Како резултат на тоа, Приговорот на Владата мора да биде одбиен.

22. Судот забележува дека жалба не е неоснована во рамки на значењето на членот 35 став 3 (а) од Конвенцијата. Понатаму, забележува дека таа не е недопуштена по било кој друг основ. Поради тоа, мора да биде прогласена за допуштена.

Б. Основаност

1. Поднесоци на страните

23. Жалителот, повтори дека постапката за денационализација била прекумерно долга, дотолку повеќе, што истата сеуште не била завршена.

24. Владата прифати дека оспорената постапка траела неразумно долго време.

2. Оценка на Судот

25. Судот, повторува дека разумноста на должината на постапката мора да се цени во светло на околностите на случајот и во согласност со следниве критериуми: сложеноста на случајот, однесувањето на жалителите и на релевантните органи и на засегнатиот интерес на жалителот во спорот (*види Frydlender v. France [GC], број 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII*).

26. Се земаат во предвид наодите на Врховниот суд и констатацијата на Владата дека должината на спорната постапка била прекумерна и не успеала да го исполни барањето за "разумен рок". Не произлегува ништо друго за да се одлучи поинаку, бидејќи честопати се утврдени повреди на членот 6 став 1 од Конвенцијата, во случаи кои покренуваат слични прашања (*види Mitkova v. Republic of Macedonia, бр. 48386/09, § 51, 15 октомври 2015 година*). Постапката неопходно морала да го задржи истиот карактер во текот на периодот кој следел и кој не бил во надлежност на Врховниот суд.

27. Во светло на горенаведеното, Судот смета дека има повреда на членот 6 став 1 од Конвенцијата.

III. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 13 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

28. Жалителот се жалел на непостоењето на ефикасен правен лек за некомпатибилна должина на постапката за денационализација, бидејќи предолго му било потребно на Врховниот суд да одлучи по неговата жалба. Судот, којшто е слободен да даде правна квалификација на фактите на случајот (види *Tarakhel v. Switzerland [GC]*, бр. 29217/12, § 55, *ECHR 2014* (извадоци)), смета дека наводите на жалителот треба да се анализираат според членот 13 од Конвенцијата, кој гласи:

"Секој, чии права и слободи, како што е наведено во Конвенцијата, се повредени, ќе има ефикасен правен лек пред домашниот орган, без оглед на тоа дали повредата е сторена од страна на лица кои дејствуваат по службена должност".

А. Поднесоци на странките

29. Владата, тврди дека жалбата за должина на постапката, утврдена во Законот за судови, претставува ефикасен правен лек, особено што веќе бил признаен како таков од страна на Судот. Владата истакна дека Врховниот суд одлучил по жалбата на жалителот навремено и дека било какви одложувања во врска со преносот на списите или доставувањето на неговата одлука не може да се препишат на домашните судови.

30. Жалителот, тврдеше дека по неговата жалба за должината на постапката не било одлучено во рокот од шест месеци предвиден со членот 36 (4) од Законот за судови. Од таа причина и со оглед на фактот дека неговото барање во постапката за денационализација сè уште не било одлучено, и покрај наодот на Врховниот Суд, жалителот тврдеше дека жалбата за должина на постапката, не била ефикасна во неговиот случај.

Б. Оценка на Судот

31. Соодветните начела на Конвенцијата се сумирани во пресудата на Судот, во случајот на Димитров и Хаманов (*види Димитров и Хаманов против Бугарија, број 48059/06 и 2708/09, § 90, 10 мај 2011 година*).

32. Судот, смета дека жалбата за должината на постапката според членот 35 (6) од Законот за судови, претставува ефикасен правен лек (*види Аџи-Спиркоска и други против Република Македонија (dec.)*, бр. 38914/05 и 17879/05, 3 ноември 2011). Доколку наводите на жалителот споменати во точката 30 погоре, се однесуваат на акцелеративниот аспект на правниот лек, Судот нотира, дека тој не го оспорил таквиот аспект пред домашните судови, односно, пропуштил да го истакне истото во неговата жалба против одлуката на првостепената комисија на Врховниот суд (види став 11 погоре). Поради тоа, Судот нема да го цени влијанието на правниот лек за должина на постапката за денационализација за целите на жалбените наводи согласно членот 13 (*види, mutatis mutandis, Golha v. The Czech Republic, број 7051/06, § 72, 26 мај 2011*).

33. Што се однесува до траењето на постапката по жалба пред Врховниот суд, Судот повторува дека особено внимание треба да се посвети на брзината на мерките за

повторување, и дека не е исклучено дека соодветниот правен лек би можел да биде нарушен со прекумерното траење (*види McFarlane против Ирска [GC], број 31333/06, § 123, 10 септември 2010*). Судот забележува дека постапката во врска со жалбата на жалителот за должината на постапката за денационализација започнала на 3 јули 2014 година и завршила на 21 март 2016 година. Соодветно на тоа, истата траеле една година, осум месеци и осумнаесет дена вклучувајќи ги двете нивоа на надлежност (*види ставови 7 и 12 погоре*). Судот го забележува одложувањето во врска со предавањето на списите (*види став 8 погоре*) и размената помеѓу Врховниот суд и Министерството за правда на тужената држава, од една страна и меѓу македонските и српските министерства, од друга страна (*види став 10 погоре*), што влијаело на времетраењето на постапката пред тој суд. Иако целокупното траење на постапката во врска со жалбата за должината на жалителот го надминала статутарниот шестмесечен период пропишан со членот 36 (4) од Законот за судови (*види став 14 погоре*), Судот не смета дека во околностите на случајот таков временски период бил неспоив со барањето за брзина (*види CE.DI.SA Fortore SNC Diagnostica Medica Chirurgica v. Italy, бр. 41107/02 и 22405/03, § 39, 27 септември 2011 година, во кој Судот смета дека во принцип таквите постапки не треба да надминуваат две години за две судски инстанции, а за разлика од Vidas против Хрватска, бр 40383/04, § 37, 3 јули 2008 година, кога постапката пред Уставниот суд во врска со должината на жалбата траела повеќе од три години во една инстанца*).

34. Според тоа, Судот смета дека времетраењето на постапката пред Врховниот суд во конкретниот случај не го одложило правниот лек според Законот за судови што не е во согласност со членот 13 од Конвенцијата.

35. Според тоа, оваа жалба е очигледно неоснована и мора да биде одбиена во согласност со членот 35 став 3 (а) и 4 од Конвенцијата.

IV. ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

36. Членот 41 од Конвенцијата предвидува:

"Ако Судот утврди дека имало повреда на Конвенцијата или нејзините протоколи, и ако внатрешното право на засегнатата Висока Договорна страна дозволува само делумна репарација, Судот, доколку е потребно, ќе и додели правична сатисфакција на оштетената страна".

A. Штета

1. Материјална штета

37. Жалителот барал 70.200 евра (ЕУР) по однос на материјалната штета. Износот се однесувал на губење на приходот од неможноста да изврши закуп на имотот што бил предмет на неговото барање за денационализација.

38. Владата го оспори барањето како неосновано и прекумерно. Владата понатаму тврдеше дека немало причинско-последична врска помеѓу бараната штета и наводните повреди.

39. Судот забележува дека тужбеното барање на жалителот според овој основ се однесува на надоместот од закуп кој тој наводно би го добил од имотот што бил предмет на неговото барање за денационализација. Според мислењето на Судот, испитувањето на таквото барање претпоставува дека жалителот, врз основа на конечна и неотповиклива пресуда, добил право на предметната сопственост и дека постои причинска врска помеѓу прекумерната должина на постапката за денационализација и утврдената штета. Судот забележува, дека во овој случај не е исполнет ниту еден од овие услови и затоа го одбива барањето по овој основ.

2. Нематеријална штета

40. Жалителот, не побарал надомест за претрпена нематеријална штета за должината на постапката за денационализација (*види, обратно, Ogražden Ad и други против Република Македонија, бр. 35630/04 и 2 други, §§ 36 и 37, 29 мај 2012 година*).

41. Од оваа причина и покрај неговите наоди дека постапката за денационализација не е во согласност со барањето за "разумен рок" (*види став 27 погоре*), Судот не доделува награда по овој основ (*види Dika против Република Македонија, бр. 13270/02, § 65, 31 мај 2007 година*).

Б. Трошоци и трошоци

42. Жалителот, исто така, побара 3.000 евра за трошоците и издатоците направени во постапката за денационализација и за должина на постапката. Тој не обезбедил основ за овој износ, ниту доставил дополнителни документи. Тој, исто така, побарал 1000 евра за судски трошоци за негово застапување пред Судот.

43. Владата ги оспори овие барања како неосновани и прекумерни.

44. Според судската пракса на Судот, жалителот има право на надомест на трошоците и издатоците само доколку се утврди дека тие биле неопходни и дека се разумни во однос на квантумот (*види Спасовски против Република Македонија, бр 45150/05, § 45, 10 јуни 2010 година*). Судот не досудува износ во однос на барањето на жалителот за трошоците и издатоците направени во постапката за денационализација, бидејќи тие не биле направени во домашниот постапка за која се однесува предметната жалба за наводната повреда пред Судот (*види Милошевиќ против Република Македонија, број 15056/02, § 34, 20 април 2006 година*). Што се однесува до неговото барање во врска со трошоците и издатоците поврзани со должината на постапката пред Врховниот суд и постапката пред Судот, тој забележува дека жалителот не поднел никакви дополнителни документи или докази. Во такви околности, Судот не доделува надомест по овој основ.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО,

1. *Ги прогласува* жалбите за должината на постапката за денационализација за допуштени, а остатокот од жалбата за недопуштена;
2. *Смета* дека има повреда на членот 6 став 1 од Конвенцијата;
3. *Го одбива* барањето на жалителот за правичен надомест.

Изготвено на англиски и објавено на 22 јуни 2017 година, во согласност со член 77 ст.2 и 3 од Деловникот на Судот.

Abel Campos
Записничар

Linos-Alexandre Sicilianos
Претседател